

Prvovýroba mlieka požaduje mimoriadnu podporu 35 miliónov eur

K pretrvávajúcim problémom vo forme veľkého investičného dlhu, nedostatku pracovnej sily a nízkej podpore pribudli problémy spôsobené pandémiou COVID 19, obrovský nárast výrobných nákladov a stagnácia nákupnej ceny mlieka. Slovenskí prvovýrobcovia mlieka sa opäť ocitli v kríze a žiadajú mimoriadnu podporu vo výške 35 miliónov eur na stabilizáciu sektora.

„Situácia je najhoršia od roku 2016. Vtedy došlo k prepadu nákupných cien mlieka z dôvodu zrušenia mliečnych kvót a nárastu produkcie na spoločnom európskom trhu. Ministerstvo pôdohospodárstva vtedy vykrylo straty prvovýroby sumou 33 miliónov eur vyčlenenou zo štátneho rozpočtu. O päť rokov neskôr rastú celosvetovo ceny komodít a náš rezort sa tak dostáva opäť na križovatku. Potrebujeme vykryť obrovské straty s ktorými nikto nemohol počítať. Požadujeme mimoriadnu podporu vo výške 35 miliónov eur,“ hovorí Alexander Pastorek, predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka.

Najmä počas prvej vlny pandémie čelili podniky prvovýroby nedostatku dezinfekčných prostriedkov, ochranných pomôcok a z dôvodu uzatvorenia škôl a predškolských zariadení a karanténnych opatrení aj nedostatku pracovníkov. Podnikom vznikli zvýšené pracovné náklady na zriaďovanie karanténnych centier, z dôvodu vytvárania záložných pracovných tímov, zvýšené náklady na ochranné pomôcky a dezinfekčné prostriedky.

„Napriek tomu, že Európska komisia povolila tzv. Dočasný rámec mimoriadnej štátnej pomoci a všetky európske štáty túto možnosť využili, slovenskí poľnohospodári nedostali žiadnu kompenzáciu na zvýšené náklady súvisiace s pandémiou COVID 19,“ informuje Margita Štefániková, riaditeľka Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka.

K pretrvávajúcim problémom z minulosti, teda k veľkému investičnému dlhu, nedostatku pracovnej

sily a k výrazne nižšej podpore z európskych aj národných zdrojov sa tak okrem pandémie pridala aktuálna situácia na trhu.

„Problémy v sektore mlieka sa vyhrotili v ostatnom období z dôvodu enormného nárastu cien rastlinných komodít a krmív nakupovaných na zahraničných trhoch. Analýzy ukazujú, že náklady na výrobu mlieka sa len z tohto dôvodu zvýšili o 3 centy na kilogram mlieka. Pri priemerných výrobných nákladoch na úrovni 42 centov tak prvovýrobcovia mlieka zaznamenávajú straty vo výške 10 centov. Po odrátaní celkovej podpory v priemernej výške 6 centov vzniká prvovýrobcovi strata na úrovni 4 centy na kilogram mlieka,“ informuje Margita Štefániková.

Prvovýroba mlieka očakáva, že v tomto roku dosiahne stratu vo výške 55 miliónov eur. Vzhľadom na to, že celkovo sa výroba a dodávky mlieka na trh dotýkajú len 370 subjektov, ide o enormné zaťaženie týchto poľnohospodárskych podnikov.

„Radi by sme našim prvovýrobcovi platili za mlieko čo najviac. Cenu suroviny však limitujú možnosti, za akú hodnotu sú spracovatelia schopní predat svoje výrobky na špecifickom slovenskom trhu, ktorý je výrazne orientovaný na akciový predaj. Mliekarne sú pripravené upravovať cenu smerom nahor, ale nemôžu suplovať úlohou štátu v podpore rezortu na úroveň, ktorá je obvyklá v okolitých štátoch,“ povedal Marián Šolty, prezident Slovenského mliekarenského zväzu.

Spracovatelia mlieka vyjadrujú obavu, že ak nedôjde k odškodneniu prvovýrobcov, môže dôjsť k poklesu výroby surového kravského mlieka, čo sa dotkne priamo ekonomiky spracovateľov. „Situácia je zložitá. Okrem mimoriadnej podpory požadujeme aj dlhodobé nastavenie systému v ktorom prvovýroba mlieka bude v nasledujúcich rokoch fungovať,“ hovorí Alexander Pastorek. Prvovýrobcovia mlieka tým myslia najmä prehodnotenie výšky štátnej pomoci na rok 2022 na Zelenú naftu, nakoľko stanovené normatívy spotreby motorových olejov nezodpovedajú reálnej spotrebe. Aktívne vnímajú aj prípravu novej agrárnej politiky.

„V súvislosti s prípravou Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023-2027 požadujeme zaradenie mlieka do kategórie citlivých komodít a prednostnú podporu kategórií mliečného

hovädzieho dobytku. Očakávame, že podpora zo zdrojov v rámci intervencií a opatrení Strategického plánu vo výške zhruba 500 eur na veľkú dobytčiu jednotku pri podpore všetkých kategórií mliečneho dobytku by mohla zastabilizovať úbytok stavov a prispela by k zachovaniu výroby mlieka na Slovensku," uzatvára Margita Štefániková.